

תפילה (16)

לו אחד מן הנוסעים: אינך אלא טיפש, שהלא גם סוס פיקח, סוס הוא, וקמצוץ של עשב ריחני מעביר אותו על דעתו. הנפש הבהמית שבאדם, משולה היא לאותו 'סוס פיקח', והיא מוכנה בכל רגע לסטות מן הדרך ולרוץ אחרי התענוגים, לכן יש לרסן אותה תמיד בעזרת הנשמה הטהורה שבאדם.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות, סדר התפילה" בשם החפץ חיים

אלוקי נשמה שנתת בי
הוא ובוראו לבד

כל התפילות והברכות נאמרות בלשון רבים: אלוקינו ואלוקי אבותינו, אלוקי אברהם, אלוקי יצחק ואלוקי יעקב, ואילו ברכה זו נאמרת בלשון יחיד: אלוקי, נשמה שנתת בי. לא 'אלוקינו' ולא 'נשמה שנתת בנו' מפני מה? חז"ל אמרו (סנהדרין לז): חייב כל אדם ואדם לומר בשבילי נברא העולם. האדם היהודי הוא יסוד קיום העולם, כל יהודי שיושב ולומד תורה ומקיים מצוות, מקיים את העולם, הסיבה שהעולם לא נחרב, למרות כל החטאים שיש בו, היא רק משום שאנשים יושבים ולומדים תורה, שהיא מקיימת את העולם. משום כך חייב אדם לומר: בשבילי נברא העולם, אם כל אדם היה סומך על חבירו שזכותו תגן עליו ועל כל ישראל, לא היה אף אחד זוכה לקבל זכויות מאחרים, אדם צריך לדעת שהקב"ה נתן לו מחויבות, ואי אפשר לסמוך על שום אדם ברוחניות, אלא על עצמו. תסמוך על עצמך, תקום, תפעל ותעבוד. בספר "דברי בינה" כתב: צויה הקב"ה וכן ציוו חכמי ישראל, שאדם יתחיל את הבוקר שלו הוא ובוראו לבד, אלוקי, אני עומד לפניך לבד, מודה לך שהחזרת בי את נשמתי, ורוצה להבין: מה אתה רוצה ממני, רבוננו של עולם? הרי יש כוונה בהחזרת הנשמה הזו, אתה רוצה ממני משהו, וזהו התפקיד שעלי לעשות היום. אנחנו מדברים עם הקב"ה לבד, הוא א-ל גדול ונורא המולך על כל העולם כולו, אבל כעת הוא האלוקים שלי לבד, ומיד בתחילת היום אני מזכיר לעצמי כי הציפייה שלו ממני היא כאדם בודד.

ספר עבודה שכלב

ואתה משמרה בקרבי

אתה שומר אותה בתוכי בכל רגע. חז"ל (אבות פ"ד מכ"ב) גילו לנו שגם אחרי שכבר נולד האדם, עדיין "ועל כרחך אתה חי". כי לנשמה ישנה קדושה כה גבוהה, עד שהיא מצידה היתה רוצה לברוח מגוף האדם בכל רגע. במציאות אין לאדם כל אפשרות להחזיק בעצמו את הנשמה בתוכו, הקב"ה מחיה אותנו בכל רגע. על

אלוקי נשמה, תחילת השבת, על טהרת הנשמה

מה הסיבה לכך שתחילת השבת שאנו משבחים את הקב"ה הוא על טהרת הנשמה? בספר תולדות אדם מבורא: היות ואדם קם בבוקר טרוד ומבולבל במחשבותיו, ואולי גם קצת מיואש מעצמו. אני כמו בהמה, ישנתי תשע שעות, אינני שווה כלום, ישנם אנשים שעושים 'משמר' ויושבים ולומדים לילה שלם. על כך מפייסים את דעתו: על תתיאש, דע לך שאחרי הכל ולמרות הכל, הינך חלק אלוהי ממעל. נשמה שנתן בך הקב"ה טהורה היא! טעית? רק תתקן. לא קרה כלום! דע לך שעליך לשמוח ביותר על שיש בך נשמה טהורה. טעם אחר לענין זה מביא הזוהר הקדוש: מיד כאשר קם האדם משנתו, חייב להתחיל את יומו בשבח ובהודאה לבוראו. אנו עומדים ומשבחים את הקב"ה על נתינת הנשמה מחדש חזרה בתוך הגוף שלנו, שזהו השבח הגדול ביותר. ההלכה היא, שאדם שלא ברך ברכות השחר ונכנס לבית הכנסת, ומצא את הציבור ב'ברכו', מצטרף אליהם, אומר קריאת שמע ותפילת העמידה. אחר כך עליו להשלים את שאר התפילה שדילג, מלבד ברכת "אלוקי נשמה" שנפטרה בברכת "מחיה המתים"

נמצא אפוא שהשבח של ברכת "אלוקי נשמה" הוא שבח הגדול שאדם נותן לבוראו על תחית המתים שנעשתה בו. תודה רבה, רבוננו של עולם, שנתת לי כעת את הנשמה מחדש, והחיית אותי לבוקר חדש. קימת האדם בבוקר אינה דבר טבעי ומובן מאליו. כל יום ויום מחיה אותנו הקב"ה מחדש, ונותן לנו עוד חיות, עוד מתנה, עוד יום. משום כך מצווים מיד בקומנו בבוקר לשבח, לפאר ולרומם אותו: תודה רבה, רבוננו של עולם, על המתנה הגדולה שנתתה לי, נשמה שנתת בי טהורה.

ספר עבודה שכלב

אלוקי נשמה שנתת בי טהורה

נשמת האדם שנפח בו הקב"ה היא טהורה, חלק אלוהי ממעל, אולם על האדם לזכור שיש בו גם נפש בהמית הטעונה ריסון ושמירה מעולה. משל למה הדבר דומה: עגלון שהיה נוסע עם עגלה מלאה נוסעים ובעיצומה של הנסיעה התנמנם קמעה, בבוטחו בסוסו ה'פיקח' המכיר את הדרך ואינו סוטה ממנה. תוך כדי הנסיעה, ראה הסוס ערימות שחת בצידי הדרך, נטה מיד מדרכו, וגרר עמו את העגלה עם הנוסעים לצד הדרך. התהפכה העגלה וכל האנשים שבתוכה נפלו ונפצעו. התחילו הנוסעים לחרף את העגלון על שלא שמר את סוסו כהלכה, הצטדק העגלון באומרו: מכיר אני את סוסי, פיקח הוא, והייתי בטוח שלא יסטה מדרך המלך. אמר

היהודי להתרגל להביט על הדברים ממש כפשוטם. ראיתם פעם מכונת הנשמה? כך, כביכול הקב"ה עומד ומנשים אותנו. מבחינה טבעית, השולחן הזה עומד מעצמו. אבל הנשמה של האדם, אין שום נקודה טבעית שבעזרתה ניתן להחזיקה בתוך הגוף האדם ובכך להחיותו. לפעמים כשיש צורך בניתוח הלב, הרופא מוציא את הלב, מניח אותו בצד כדי לטפל בו ואחרי זמן מחזירו למקומו. כך גם עם איברים אחרים, כגון כבד וכו'. ניתוח מעין זה אמנם אינו פשוט כלל וכלל, אך יתכן במציאות. לעומת זאת, האם ניתן להוציא מאדם את הנשמה למשך רבע שעה, לשמור אותה בהקפאה, לטפל בגוף ואח"כ להחזירה? לא! את הכל ניתן להוציא מהגוף, את הלב, את הכליות, את הכבד, הכל. אבל להוציא את עצם החיים באופן שאדם ישאר חי, אין שום אפשרות. את החיות הקב"ה נותן כל רגע. כשאדם מפסיק לחיות רגע הכל נגמר. שוב לא יוכל לחזור לחיים. החיים אינם דבר שניתן לאחסן אותו. זוהי הכוונה: **"ואתה משמרה בקרבי"**.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "נפש שמשון" סדור התפילה

אתה בראתה אתה יצרתה

הרמב"ן בפרושו על התורה (בראשית) ביאר ש"תוהו" היינו לבישת הצורה, ועוד כתב שאין בלשון הקודש מלה שפירושה חידוש גמור, "יש מאין המוחלט", אלא המלה "בריאה" בלבד. ונראה שהנשמות נבראו בבריאת העולם יש מאין, אבל אז עדיין לא לבשו 'צורה' ועדיין אינן מוכנות להכנס בגוף. רק קודם שנכנסת נשמה בגוף נעשית "יצירה", היינו ציור וצורת הדברים, כי מסתמא בעת שנכנסת הנשמה בגוף יש בה גם כן צורת איברים ווחניים כמו שיש בגוף צורת איברים גשמיים. וזהו שאומרים "אתה בראתה", היינו תחילת בריאת הנשמה, שעדיין היא בלי לבישת צורה, וזהו החומר ה"היולי" שהזכיר הרמב"ן בשם חכמי יון. ואחר כך "אתה יצרתה", לייצר בה ציור, שתוכל להתלבש בגוף.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות", סדר התפילה בשם ה"צלח"

אתה בראתה אתה יצרתה אתה נפחת בי

"בראת" קאי א'נשמה' עצמה, שבעצם הדבר שייך לשון 'בריאה' אפילו יש מיש, כמו כל ברכות הנהנין כגון "בורא פרי האדמה" ו"בורא פרי העץ" והרבה כיוצא בזה. ו"יצירה" קאי על המקרים והתוארים שנתהוו בה, שנותנין בה כח לפעול בגוף, ועל אלה המקרים שייך לשון "יצירה" ואחר כך **מנפחה** באדם. וזהו שנאמר "יוצר אור ובורא חושך", שבחושך אין שייך לומר אלא שם העצם, שבחושך אין שייך מקרים, אבל באור באמת הוא עצם כמו חושך, אבל יש בו כמה מקרים ושינויים, היינו בעמוד השחר והגן וחצות ואור הנר הגדול וקטן, ולכן אצל אור אמר "יוצר" ואצל חושך אמר "בורא"

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות", סדר תפילה בשם הגר"א

הלכה: כיבוד אב ואם. לעמוד מפני אביו

כתב השו"ע (יו"ד סימן ר"מ ס"ז): חייב לעמוד מפני אביו. כתב הפסקים ותשובות (אות כה): וכשם שחייבים לעמוד מפני אביו, הוא הדין מלפני אמו, וכפי כל פרטי הדין דלהלן, ואין שום חילוק ביניהם. וכתבו האחרונים שהחיוב לעמוד מפני אביו ואמו הוא משעה שרואה אותם מרחוק עד שיתכסו מעיניו או עד שישבו. ויש מצדדים שצריך לעמוד משעה ששומע קול צעדיהם, ואפילו אם עדיין לא ראה אותם, אבל למעשה אין נוהגין כן. ואם נעמד אביו באמצע הליכתו לשוחח עם חבריו, או שעמד ליד ארון הספרים לעיין בספר וכדו', אזי אם עמד לפוש לזמן מועט צריך לעמוד עד שלא יראנו או עד שישב, אבל אם מתעכב שם זמן מה, יכול הבן לחזור ולישב. ולכן אם קראו לאביו לעלות לתורה, אין הבן צריך לעמוד כל זמן שאביו עומד על הבימה ליד הספר תורה.

ספר "פסקים ותשובות"

פתגם: העולם יפה וברור כל זמן שאין ערפל

ספר "שמחלה"

חקירה: ברכה קודם עניית אמן

ברכה מושלמת, או רק חצי ברכה (ואמצע הברכה). (קונטרס שיעורים נדרים ד-ו: רש"י ואור זרוע, חצי)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: על האריות

זוג עמי הארצות ביקר בגן החיות. עברו על פני כלובו של אריה, שאל האחד את רעהו: איזו ברכה מברכים כשרואים אריה? הרהר הלה רגע והשיב: אשר קידשנו במצוותיו וצונו על האריות.

ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף נו)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליז, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל. זרע של קיימא לרינה בת זהרה אנריאט. לעילוי נשמת: גייט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, דניאל בן רחל, רפאל שלמה בן אסתר, חוה בת צביה, מיה בת רחל.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr